

σμένον σφιχτά. Ἔδλεπα καθαρὰ πὼς φαινότανε χαρούμενη, μάλιστα πιδ πολὺ ἀπὸ εὐτυχισμένη καὶ πὼς ἔπρεπε νὰ εἶμαι καὶ γώ. Ἄκουσα κάτι γιὰ μιὰ λιποθυμία, πού τώρα πέρασε καὶ πὼς ὁ γιατρός τῆ θαρροῦσε ἀσήμαντη.

Ἄλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ πῶ τίποτε οὔτε νὰ σκεφτῶ τίποτε. Ἡ εὐτυχία μου ἦρθε τόσο ἀνέλπιστα, ὥστε νὰ μὴν μπορῶ νὰ συνέρθω ἀπὸ τῆ φοβερὴ νάρκη, πού με κυρίευε ἀκόμα.

Μηχανικὰ ἐβγαλα τὰ γάντια μου καὶ τὸ ἐπανωφόρι μου κ' ἔστεκα ἐκεῖ καὶ προσπαθοῦσα νὰ συνηθίσω τὰ μάτια μου στὴ λάμπη τῆς φωτισμένης κάμαρας.

— Δὲ θέλεις νὰ πᾶς μέσα νὰ τονὲ δῆς; Δὲν κοιμᾶται, εἶπε ἡ γυναῖκα μου.

Κ' ἡ φωνή τῆς εἶχε ἕναν τόνο, σὰ νὰ ἤθελε νὰ με μαλλώσῃ, πού δὲν τὴν ἔνοιωσα.

— Ναί, ναί, εἶπα.

Καὶ χωρὶς νὰ νοιώθω τι ἔτρεχε πῆγα μέσα κ' εἶδα τὸ Σδὲν νὰ με κοιτάζῃ ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου, ἔπου εἶτανε ξαπλωμένος.

— Δὲ γνωρίζεις τὸν μπαμπά, Σδὲν;

— Ναί, εἶπε ὁ μικρὸς μὲ ξαφνισμένη φωνή.

Δὲν μποροῦσε νὰ νοιώσῃ γιατί ὅλοι οἱ μεγάλοι εἶτανε τόσο ἀνήσυχτοι. Ἀπλωσε τὸ μικρὸ του χέρι καὶ με χάδεψε καὶ παρατήρησα πόσο ἀδύνατησε καὶ λιγνέψε.

Ἐνῶ ἔστεκα ἐκεῖ σκυμένος ἀπάνω στὸ παιδί, ἐνόησα πὼς ὅλα αὐτὰ εἶτανε πραγματικότερα καὶ πὼς τὸ παιδί μου ζοῦσε ἀκόμα.

Κρατοῦσα τὸ χέρι του στὰ μάτια μου κ' αἰσθάνθηκα νὰ φεύγῃ τὸ βάρος ἀπὸ τὰ στήθη μου κ' ἡ ἄχνα ἀπὸ τὰ μάτια μου.

15

Τί πράξεις, γεμάτες ἐλπίδα, ἀνησυχία, ἀπελπισία καὶ φόβους εἶταν οἱ μέρες πού ἀκολοθῆσαν! Ὁ γιατρός μᾶς εἶπε πὼς ἡ ἀρρώστια θὰ βαστάξῃ πολὺ, ἐτοιμαστήκαμε λοιπὸν νὰ περιμεινοῦμε μὲ ὑπομονή καὶ προσπαθοῦσαμε νὰ δείξουμε πὼς εἶχαμε καὶ αὐτὴν τὴν ἀρετή. Τὶς δυὸ κατοπινὲς μακρὲς βδομάδες ἡ ἀρρώστια τοῦ Σδὲν ταιριάστηκε μὲ τὶς συνήθειες τῆς καθημερινῆς ζωῆς μᾶς, ὅπως γίνεται πάντα σὰν ἔρχεται ἡ ἀρρώστια σ' ἕνα σπίτι.

Ἐακολοθῆσα λοιπὸν νὰ γράψω τὸ βιβλίον μου δίχως νὰ μ' ἐνοχλῇ κανεὶς κάθε πρωὶ κ' ἡ γυναῖκα μου πηγαινοερχότανε σὲ μένα καὶ σὲ κείνον, καθότανε στὴν κάμαρα τοῦ Σδὲν—πού εἶταν ἡσυχος, ὅταν τὴν ἔνοιωθε κοντά του—κι ὅταν ὁ μικρὸς κοιμότανε, ἐβγαίνε ὄξω νὰ νασάνῃ καθαρὸν ἀέρα καὶ νὰ μοῦ διηγηθῇ ὅλα τὰ καλὰ σημεῖα, πού πίστευε πὼς ἔδλεπε πάντα τὸ προσεχτικὸ τῆς μάτι. Ὁ Σδάντε γυρνοῦσε γύρω μόνος καὶ σιωπηλός, πήγαινε μὲ τὴ βάρκα στὸ ἀντικρινὸ ἀκρογᾶλι καὶ διηγότανε στίς μικρὲς φιλενάδες

του ἐκεῖ πὼς ὁ μικρὸς ἀδερφὸς εἶτανε βαριά ἀρρωστος καὶ πὼς στὸ σπίτι βασιλευσε ἡσυχία.

Ἀναγκαστήκαμε νὰ πάρουμε μιὰ νοσοκόμα, γιὰ νὰ μπορῇ ἡ γυναῖκα μου νὰ νηστεύεται τὴ νύχτα. Αὐτὸ δὲν ἔγινε χωρὶς μεγάλη ἀντίσταση ἀπὸ μέρος τῆς Ἑλσας. Γιατὶ εἶτανε τόσο ζηλότυπη γιὰ τὸ μικρὸ, ὥστε δὲ δεχότανε νὰ τῆ βοηθᾷ κανεὶς. Καὶ τέλος ἔταν παρατήρησε πὼς δὲν εἶχε πιά τὴ δύναμη, ἔδωσε μὲ δάκρυα τῆ συναίνεσής τῆς κ' ὑποτάχτηκε στὸ ἀναπόφευχτο.

Ὅσσο ἔπειτα ἀπὸ λίγες ὥρες πού ἔφτασε ἡ νοσοκόμα, ἦρθε ἡ γυναῖκα μου καὶ μοῦ διηγήθηκε μ' ὀλάστραφτα μάτια πὼς ὁ Σδὲν δέχτηκε μὲ μεγάλη χαρὰ τὴ νέα συντρόφισσά του.

— Ἐσένα σὲ θέλω νὰ με περιποιῆσαι, γιατί εἶσαι καλή, τῆς εἶπε.

Κ' ἔκλεισε τὰ μάτια του κ' ἔμεινε ἡσυχος με τὸν πάγο στὸ κεφάλι, πού πονοῦσε πάντα, καὶ μὲ τὰ μικρὰ ἀδυνατισμένα χέρια ἀπάνω στὸ σκέπασμα.

Ἐνα πρωὶ ἀκούσαμε ὄξω στὴν αὐλὴ τοῦς ἡχοῦς ἐνὸς ὄργανέτου κ' ἐπειδὴ ἐκείνες τὶς μέρες ὁ Σδὲν εἶχε φάει κάτι καὶ μιλοῦσε καὶ φαινότανε φαιδρός, τονὲ ρωτήσαμε ἀν ἤθελε νὰ τονὲ φέρουμε στὰ χέρια ὄξω νὰ δῇ τὴ μαϊμού.

Ἄλλοτε εἶταν ὁ Σδὲν ἐκεῖνος, πού ἔτρεχε πρώτος, ὅταν ἀκουγότανε κανένα ὄργανέτο. Ἐτρεχε βιαστικὸς στὸν μπαμπά καὶ τοῦ ζητοῦσε πεντάρες. Χαϊρότανε νὰ δῖνῃ καὶ ὅταν πλησίαζε μὲ τὶς πεντάρες του καὶ φαινότανε τόσο εὐτυχισμένος—σὰ νὰ γνώριζε τί σημασία ἔχει γιὰ ἕνα φτωχὸ μουσικὸ νὰ τοῦ δύνουν χρήματα γιὰ νὰ φάῃ—συχὰ ἔκανε κάποιο μελαψὸ πρόσωπο νὰ γελᾷ, δείχνοντας τὰ λευκά του δόντια, καὶ κάποια μαῦρα ὀλάστραφτα μάτια νὰ κοιτάζουνε μὲ χαρὰ τὰ γαλανὰ δικά του.

Τώρα ὅμως κρεμότανε τόσο κουρασμένος καὶ μικρὸς στὴν ἀγκαλιά τοῦ πατέρα. Εἶτανε τυλιγμένος καλά σὲ μιὰ κουβέρτα καὶ φοροῦσε κάλτσες στὰ πόδια. Ἐτσι τονὲ βγάλαμε ὄξω καὶ ὁ πατέρας τὸν κρατοῦσε στὰ χέρια στὴ βεράντα, ἀπ' ἔπου μποροῦσε νὰ κοιτάξῃ κάτω στὴν ἡλιοφωτισμένη αὐλὴ καὶ νὰ κοῦσῃ τοὺς φαιδρὸς σκοποὺς τοῦ ὄργανέτου. Κουρασμένος, ἔδλεπε σὰν ξένα τὰ δέντρα καὶ τὴν αὐλὴ καὶ τὸ σωρὸ τῶν παιδιῶν, πού στεκότανε στὸν ἥλιο καὶ ὅλη τὴν ὥρα τὸ βλέμμα του εἶτανε τόσο παράξενον, σὰ νὰ συλλογιζότανε γιατί ὅλα αὐτὰ δὲν εἶταν τόσο ὡραία, ὅπως ἄλλοτε. Δοκίμασε νὰ γελᾷ ὅταν ἀντίκρυσε τὴ μαϊμού, πού εἶτανε γι' αὐτὸν τὸ διασκεδαστικότερον ἀπ' ὅλα ὅσα ἤξερε καὶ πού τώρα πηδοῦσε ἀπάνω κάτω στὸ ὄργανέτο, βροντώνοντας τὴ μικρὴ ἄλυσίδα τῆς, κ' ἔκανε κωμικοὺς μορφασμοὺς ἐκεῖ πού προσπαθοῦσε νὰ σπάσῃ ἕνα καρῶδι.

Μὰ ὁ Σδὲν δὲν εἶχε δύναμη νὰ τὰ δῇ ὅλα αὐτά. Γινότανε μόνο ὄλο καὶ σοβαρότερος καὶ ὄλο καὶ βαρύτερος καθότανε στὴν ἀγκαλιά τοῦ μπαμπᾶ. Εἶτανε σὰ νὰ ἔλειπε μακριὰ κ' ἔδλεπε κεῖ κάτω ὅλα ὅσα εἶταν ὡ-

ραία και φαιδρά στη γίς και τὰ νοσταλγοῦσε κ' αίστανότανε πὼς δὲν εἶτανε πιά γι' αὐτόν. Ἄκουμποῦσε μόνο τὸ κεφάλι του στὸν ὄμο του μπαμπᾶ. Κ' ἔπειτα τὸν φέρανε πάλι μέσα στὸ κρεβάτι του.

Ἡ μαμὰ τὸν ξάπλωσε καὶ καὶ τοῦ ἔσιαξε τὰ μαξιλάρια.

— Δὲν εἶταν ὠραία, Σδέν;

— Ὡ ναί, μόνο πὼς δὲν μποροῦσα ἀκόμα. Μὰ γλήγορα θὰ γίνω πάλι καλά.

Τότε ἔσκυψε ἡ μαμὰ και χάδεψε τὰ μαλλιά τοῦ μικροῦ ἀδερφοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ δῆ ἑκείνος ἀπλωσε τὸ ἄλλο χέρι της και ζήτησε τὸ δικό μου και τὸ ἔσφιξε σπασμωδικά.

16

Μιά νύχτα καθόμουνα μόνος στὴν κάμαρά μου κ' ἤξερα πὼς τὴν ἄλλη μέρα θὰ ἐρχόντανε οἱ γιατροὶ και θάποφασίζανε γιὰ τὴ ζωὴ ἢ τὸ θάνατο τοῦ μικροῦ Σδέν. Ἦξερα πὼς θὰ εἶτανε δύο, γιατί ὁ δικός μας γιατρός ἤθελε νὰ συμβουλευτῆ ἓναν εἰδικό· δὲν τολμοῦσε πιά νὰ πάρῃ ἀπάνω του μόνος τὴν εὐθύνη.

Καθόμουνα μόνος, ἡ λάμπα εἶταν ἀναμμένη κ' εἶχα μπροστά μου τὸ χειρόγραφο, ἀπ' ὅπου λείπανε τὰ τελευταία κεφάλαια.

Εἶχα καλονυχτίσει τὴ γυναίκα μου και τῆς εἶπα πὼς ἤθελα νὰ ἐργαστῶ.

— Νὰ μπορῆς νὰ γράφῃς κι αὐτὸ τὸ βράδι! μοῦ εἶπε:

Κ' εἶχε κάποια δόση πίκρας ὁ τόνος της, σὰ νὰ ἤθελε νὰ πῆ πὼς ἐγὼ δὲν αἰστανόμουνα ὅπως αὐτή.

Μετάνοιωσε ὅμως ἀμέσως, ἀκκοῦμπησε τὸ κεφάλι της στὸ δικό μου κ' εἶπε:

— Εἶσαι εὐτυχισμένος ποὺ μπορεῖς νὰ γράφῃς.

Και τώρα καθόμουνα μόνος ἐδῶ και κάθε μου νεῦρο ἔτρεμε σ' ἓνα ψυχικὸ συγκλόνισμα, τόσο σύνθετο και τόσο φοβερό, ποὺ μόλις μπορῶ νὰ τὸ περιγράψω. Μολταῦτα ἔλπιζα πὼς θὰ ζήσῃ τὸ παιδί μου, τὸ πιστεῦα μάλιστα. Ταυτόχρονα ὅμως εἶχα τὸ συναίσθημα πὼς ἔπρεπε νὰ γράψω τώρα, τώρα ἢ ποτέ. Ἦξερα σχεδὸν κάθε λέξη, ποὺ ἔπρεπε νὰ γραφῆ στὰ φύλλα, ποὺ εἶχα μπρός μου λευκὰ κι ἄγραφα. Ἡ ἀνάγκη μ' ἐσπρωχνε κ' ἔγραφα, γέμιζα τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ λευκὰ φύλλα και τὰ ἔβαζα στὸ σωρὸ τοῦ χειρογράφου, ποὺ μεγάλωνε μπροστά μου ἀπάνω στὸ τραπέζι. Εἶτανε σὰ νὰ μοῦ ψιθύριζε στὸ αὐτὶ κάποια ἀόρατη φωνὴ τὴν προσταγὴ της και σὰ νὰ χρωστοῦσα νὰ ὑπακούσω στὴ φωνὴ αὐτή, νὰ τὴν ὑπακούσω τυφλά.

Μὲ εἶχε πιάσει μιὰ καταπληχτικὴ βία, σὰ νὰ εἶτανε ζήτημα ζωῆς και θανάτου.

Ἀῦριο, ἀκουγα μέσα μου, αῦριο! Ποῶς ξέρει τί θὰ γίνῃ αῦριο! Μπορεῖ νὰ πεθάνῃ τὸ παιδί σου και τότε νὰ μὴν μπορῆς νὰ γράφῃς. Ἐπειτα σοῦ γυρεύουνε

χρήματα και πάλι χρήματα. Μπορεῖς νὰ ξαναδουλέψῃς τὸ βιβλίο σου, νὰ τὸ διορθώσῃς, μὰ δὲ θὰ μπορέσῃς νὰ τὸ τελειώσῃς ποτέ, ἂν πεθάνῃ τὸ παιδί σου.

Σὰ χτυπήματα μὲ σπρώχναν ἐμπρὸς οἱ στοχασμοὶ και στὴ χλωμὴ λάμψη τῆς λάμπας εἶδα τὸ πρωῒνὸ φῶς νὰ πέφτῃ ἀπὸ τὴν κουρτίνα ἀπάνω στὸ χαρτί μου. «Χρήματα, χρήματα! Σοῦ χρειάζονται χρήματα, ἂν πεθάνῃ τὸ παιδί σου και θέλῃς νὰ σώσῃς τὴ γυναίκα σου.»

Κι ἀνάμεσα στὶς φωνές, ποὺ μὲ σπρώχνανε στὴν ἐργασία, ἀκουγα ἓναν ἤχο, ποὺ νόμιζα πὼς τὸν ἀναγνώριζα: «Εἶναι ὁ πατέρας μὲ τὸ παιδί του!» Ὁ πατέρας μὲ τὸ παιδί του! Μοῦ τὸ εἶχα ἀκούσει; Πότε εἶχα νοιώσει αὐτὴ τὴ δαμονισμένη βία; Εἶτανε σὰ νὰ σφυρίζανε καμουτσίκια, σὰ νὰ πετούσανε σπίθες τὰ πέταλα σὲ πέτρινους δρόμους, σὰ νὰ αἰστανόμουνα τὸ νυχτερινὸ ἀέρα νὰ δροσίξῃ τὸ φλογισμένο δέρμα μου. Ἐγραφα, ἔγραφα. Και θυμήθηκα πὼς εἶχα τρέξει σὰ δαμονισμένος μὲ τὸ ἀμάξι, μὲ τὴν ἰδέα πὼς τὸ παιδί μου εἶτανε πεθαμένο.

Μὰ δὲ συλλογιζόμουνα πιά τὸ παιδί μου. Συλλογιζόμουνα ἐκείνη, ἐκείνη ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶμαι ἕλος δικός της ἂν εἶτανε δυνατό νὰ ἔμενε μαζί μου, ἂν τὸ ἀφάνταστο γινότανε πραγματικότητα, ἂν πέθαινε ὁ Σδέν. Ἐγραφα, ἔγραφα, ἔγραφα, ὅπως δὲν ἔγραφε ποτέ κανεὶς γιὰ χρήματα, κ' ἔγραφα τίς καλύτερες σελίδες, ποὺ χυθίκανε ἀπὸ τὴν πένα μου.

Κι ἔταν δὲν εἶχα πιά ἄλλη δύναμη, ἔπινα, ἔπινα πολὺ γιὰ νὰ συγκρατηθῶ στὴ ζωή.

Ἄμα ἀνέβηκε πιά ὁ ἥλιος ἓνα διάστημα στὸν οὐρανὸ, ἔγραψα τίς τελευταῖες γραμμές. Και κάθησα σὰν ἀναίσθητος.

Μάζεψα τὰ γραμμένα φύλλα και τὰ ἔβαλα στὸ συρτάρι μου, ἔπειτα βγήκα σιγὰ και πῆγα κι ἀκρόσθηκα στὴν πόρτα τῆς κάμαρας τοῦ Σδέν. Ἡ γυναίκα μου τὴν ἀνοιξε και κοίταξε ὄξω. Ἐσκυφα σιμὰ της και τῆς εἶπα:

— Εἶναι ἔτοιμο.

Μοῦ χαμογέλασε κ' ἡ φωνὴ της ἔκλεινε ἓναν κόσμο εὐτυχίας, ὅταν ἀπάντησε:

— Κοιμάται τόσο ἤσυχα. Δὲν τὸ πιστεῦω νὰ ὑπάρχῃ κίνητος.

Τὴν ἄφησα κ' ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ βυθίσθηκα σ' ἓναν ὕπνο, ὅμοιο μὲ θάνατο.

17

Πρὶν περάσῃ ἡ ἄλλη μέρα, γνωρίζαμε πὼς δὲν ὑπῆρχε σωτηρία και πὼς ὁ μικρὸς Σδέν θὰ πέθαινε. Ἡ βεβαιότητα ἔπεσε ἀπάνω μας σὰ βαρὺ χτύπημα, γιατί ἔβλεπον τὸν καιρὸ πρωτύτερα δὲν πάψαμε νὰ ἐλπίζουμε. Στεκόμαστε στὸ διάδρομο, οἱ δύο γιατροὶ ἄφωνοι και σοδαροὶ, ἡ γυναίκα μου μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ πρόσωπό τους, σὰ νὰ νόμιζε πὼς δὲν εἶχανε προφέρει ἀκόμα τὴν τελευταία λέξη. Τοὺς κοίταξα

βλους, κ' ἐνῶ ἀγκάλιασα τὴ μέση τῆς γυναίκας μου καὶ θέλησα νὰ τὴ σύρω κοντά μου, παρατήρησα πῶς ἡ συμπονετικὴ ὄψη τοῦ φίλου μας, τοῦ γιατροῦ τοῦ σπιτιοῦ μας, ἔτρεμε σπασμωδικά. Ὁ καθηγητῆς μιλοῦσε σιγὰ σὰ νὰ δυσκολευότανε νὰ προσφέρῃ κάθε λέξη. Δὲν αἰστανόμουν ἄλλο τίποτε παρὰ πῶς ἦρθε τὸ ἀναπόφευκτο καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ γκαρδιωθῶ γιὰ νὰ μπορέσω νὰ τὸ υποφέρω. Μὰ ἡ γυναίκα μου μ' ἕνα σφίξιμο τοῦ χεριοῦ μου, ἔπου αἰστάνθηκα ὅλον τὸν πόνο της, ξαπολύθηκε ἀπὸ τὸ μπράτσο μου πού τῆς εἶχε ἀγκαλιασμένη τὴ μέση καὶ μπλέκοντας τὰ χέρια της, σὲ τρόπο πού νάκουστοῦνε κυριολεκτικὰ τὰ κόκαλα πού τρίξανε, φώναξε :

— Πέτε πῶς ὑπάρχει ἀκόμα ἐλπίδα. Πέτε το.

Οἱ δύο ἄντρες ξεφύγανε τὸ βλέμμα της, μὰ ἡ Ἑλσα ὀρθώθηκε κ' εἶπε :

— Δὲν πρέπει νὰ πεθάνῃ. Θὰ σὰς δεῖξω πῶς θὰ ζήσῃ.

Ἐφυγε καὶ στεκόμαστε κεῖ σιωπηλοὶ καὶ τὴν εἶδαμε πού μπῆκε στὴν κάμαρα τοῦ ἀρρώστου. Νοιώσαμε ὅλοι πόσο βαθιὰ αἰστάνθηκε τὸ πῶς δὲν εἶτανε πιά ἐλπίδα καὶ γι' αὐτὸ ἔδωσε τὴν ὑπόσχεση πῶς θὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸ θάνατο—στὸ πείσμα ὄλων. Χωριστήκαμε χωρὶς πολλὰ λόγια καὶ πῆγα στὴ γυναίκα μου χωρὶς νὰ ξέρω τί νὰ τῆς πῶ ἤθελα μόνο νὰ εἶμαι κοντά της καὶ νὰ δῶ ἴσως ἐκεῖνο πού φοβόμουνα περισσότερο.

Δὲν τὴ βρήκα στὴν κάμαρα τοῦ ἀρρώστου, μὰ στὴ δική μου κάμαρα καὶ τὸ πρόσωπό της εἶτανε σὰν πετρωμένος. Καθότανε μαζεμένη στὸν καναπέ, σφίγγοντας τὸ χέρι στὸ μάγουλό της, τὰ μάτια της εἶτανε στεγνά καὶ χωρὶς λάμψη καὶ κοίταζε στὸ μέγα σκότος. Ἡ στάση, ἡ ὄψη της καὶ αὐτὰ ἀκόμα τὰ χέρια της τὸ μαρτυροῦσαν. Δοκίμασα νὰ τῆς μιλήσω, δοκίμασα νὰ προσφέρω τὸν ὄνομά της, μὰ δὲν ἀπάντησε καὶ τέλος τὴν ἄφησα στὴ θλίψη της, περιμένοντας μ' ἀγωνία τὰ λόγια, πού θὰ ἐρχόντανε ἅμα θὰ ξέσπαζε ἡ θλίψη της.

Πέρασε πολλὴ ὥρα ὅσο νὰ λυθῇ ἡ σιγὴ καὶ ἅμα λύθηκε, δὲ λύθηκε μὲ λόγια. Ἡ γυναίκα μου ἀπλωσε μόνο τὸ χέρι της σὲ μένα καὶ μ' ἔσυρε στὸν καναπέ. Ἐπεσε στὴν ἀγκάλιά μου κ' ἕνα μακρὸ ἀναφυλλητό, πού φαινότανε πῶς ἔδγαίνε ἀπὸ τὸ ἴδιο στῆθος, μὰς συγκλόνησε καὶ τοὺς δύο.

— Πόσο σὲ λυποῦμαι ! ψιθύρισε. Πόσο σὲ λυποῦμαι !

— Ἐμένα ;

Ξαπολύθηκα ἀπὸ αὐτὴ καὶ τὴν κοίταξα. Γιατὶ ἡ φωνὴ της εἶχε κάτι πού μὲ γέμιζε μ' ἕνα προαισθημα, πού δὲν ἤθελα νὰ τὸ ἀφήσω νὰ μοῦ ἀνεβῇ στὸ νοῦ σὰ στοχασμός.

Ἐστρηψε σὲ μένα μὲ σταυρωμένα χέρια καὶ φώναξε σχεδόν :

— Δὲν τὸ πιστεύω νάπαιτῆς νὰ ζήσω δίχως τὸ Σδέν. Δὲν τὸ μπορῶ, δὲν τὸ μπορῶ.

Αὐτὸ εἶταν τὸ προαισθημά μου, πού αὐτὴ τοῦ ἔδωσε ἔκφραση μὲ λόγια. Κ' ἔστεκα ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ξέρω τί νὰ κάμω, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ προσφέρω λέξη.

— Κάθησε κοντά μου, εἶπε. Δὲ θὰ ἐρεθισθῶ. Θὰ μιλήσω ἡσυχᾶ. Γιατὶ δὲν εἶμαι πιά ἀνήσυχη. Αἰστανόμουν μόνο πῶς γκαρμίζονται ὄλα. Δὲν εἶμαι πιά ἔδῳ, ἀν καὶ δὲν μπορεῖς νὰ τὸ νοιώσῃς ἀκόμα, γιατί ξέρεις τόσα λίγα καὶ γιατί τόσα λίγα μποροῦσα νὰ σοῦ πῶ καὶ γώ. Μὰ γιατί νὰ σοῦ τὸ ἔλεγα, πρὶν ἔρθῃ ἡ ἀνάγκη νὰ σοῦ τὸ πῶ ; Ἦθελα νὰ ζήσω μαζί σου, Γιώργε, γιατί σ' ἀγαποῦσα περισσότερο ἀπὸ καθέτις ἄλλο σ' ὅλη τὴ ζωὴ. Τώρα δὲν εἶμαι νέα. Γέρασα τόσο, ὅσο δὲ θὰ γερᾶσῃς ἐσὺ ποτέ. Μόνο πῶς ἐσὺ δὲν τὸ ἤξερες, πῶς δὲ θέλησες νὰ τὸ εἶς ποτέ κι ἀφοῦ σ' ἔδλεπα τόσο εὐτυχισμένον, δὲν ἤθελα νὰ σὲ ταράξω. Μὰ ὅσο μπορῶ νὰ θυμηθῶ, τὸ γνώριζα πῶς δὲν εἶμαι σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Εἶχα αἰστανθεῖ μέσα μου τὴν ἀνάγκη νὰ πεθάνω. Μπορεῖς νὰ τὸ νοιώσῃς, τί σοῦ λέω τώρα ; Μόλις μπορῶ καὶ τὸ νοιώθω ἡ ἴδια. Ὅταν εἶμουνα στὴν ἀκμὴ τῆς εὐτυχίας μου καὶ ζοῦσα γιὰ σὲ καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ γιὰ καθέτις πού εἶταν ὠραῖο, καὶ τότε τὸ ἤξερα πάντα πῶς θάρθῃ μιὰ μέρα, πού ἔπρεπε νὰ τὰ χωρισθῶ ὅλα καὶ πῶς τίποτε δὲ θὰ μποροῦσε νὰ μ' ἐμποδίσῃ σ' αὐτό. Ἦξερα πῶς θὰ τὸ ἤθελα καὶ δὲ θὰ τὸ ἤθελα, θὰ τὸ πιθυμοῦσα καὶ δὲ θὰ τὸ πιθυμοῦσα κι ἔμωζ θὰ πῆγαίνα στὸ σκότος, ἔπου ἀνήκω. Εἶχα τὸ συναίσθημα πῶς θὰ γινότανε κάτι καὶ θὰ μὲ ἀνάγκαζε νὰ τὸ κάμω. Θυμᾶσαι τὸ χειμῶνα, πού ἡ ἀναμεταξύ μας σχέση εἶχε καταστήσει τόσο δύσκολη καὶ τόσο θλιθερή ! Δοκίμασα τότε νὰ σοῦ γράψω τί αἰστανόμουνα μέσα μου, γιατί δὲν μποροῦσα νὰ μιλήσω. Μὰ δὲν μποροῦσα νὰ σοῦ γράψω. Ὅ,τι ἤθελα νὰ σοῦ πῶ δὲ σοῦ τὸ εἶπα καὶ θυμοῦμαι πῶς ἀποροῦσα γιατί δὲ μὲ ρώτησες καὶ σὺ ἔπειτα, κι ἄς σὲ παρακάλεσα νὰ μὴν τὸ κάμῃς. Πολλὲς φορὲς τὸ ἤθελα νὰ μὲ ρωτοῦσες. Συχνότερα ἔμωζ εἶμουνα εὐχαριστημένη πού δὲ μὲ ρωτοῦσες. Τί ἔχω υποφέρει ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ, Γιώργε ! Νὰ μποροῦσες νὰ τὸ υποφισατῆς τί ὑπόφερα ! Ἦρθες κ' ἐπιασες τὸ χέρι μου καὶ κάθησες κοντά μου καὶ δὲν αἰστάνθηκα πῶς εἶμαι εὐτυχισμένη, ἔπως ἄλλοτε. Γιατὶ ἤξερα πῶς καθημερινὰ στοχαζόμουνα πῶς μποροῦσα νὰ πεθάνω καὶ νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σένα. Ἦθελα νὰ τὸ κάμω μόνη μου, Γιώργε. Μπορεῖς νὰ τὸ νοιώσῃς πῶς ἤθελα νὰ τὸ κάμω μόνη μου μέσα στὴν εὐτυχία μου ; Κ' εἶσουνα τόσο καλὸς μαζί μου κ' εὐγενικὸς καὶ χαρούμενος κ' εἶχα τὸ συναίσθημα πῶς εἶμουνα μιὰ ἀπιστῆ γυναίκα καὶ σ' ἀπατοῦσα. Καὶ ξέρεις γιατί ἤθελα νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σένα ; Ναι, γιατί τὸ γνώριζα καλὰ πῶς θὰ γινότανε μιὰ μέρα καὶ γι' αὐτὸ ἤθελα νὰ γίνῃ καλῆτερα ὅσο εἶσουνα νέος καὶ δυνατός καὶ μποροῦσες νὰ μὲ ξεχάσῃς σὲ λίγο καὶ νὰ γίνῃς εὐτυχισμένος μὲ μιὰν ἄλλην.

(Ἀκολουθεῖ)